

віддзеркалював та відображав унікальну культурну спадщину регіону і збагачував глядачів новими відчуттями і емоціями [1, с.30]. Ансамбль нараховував 60 співаків, танцюристів і музикантів, а його репертуар був дуже різноманітним і цікавим, включаючи гуцульські мелодії, прикарпатські коломийки та інші народні танці. Глибоке розуміння автентичного прикарпатського танцю, досвід роботи в театрах та знання, отримані під керівництвом В. Авраменка, допомогли балетмейстеру втілити свої давні мрії та ідеї в хореографічних постановках, таких як «Після Бескидів», «Гуцулка на царині», «Співай, рідний краю», «Великодні хороводи» тощо.

Отже, розглядаючи яскравий шлях становлення гуцульського танцювального мистецтва, ми вбачаємо величезний внесок видатних хореографів, таких як Я. Чуперчук, М. Сачко та В. Чуперчук. Їхні творчі постановки та глибока пристрасть до Прикарпатського краю сприяли не лише розвитку, але й популяризації цього мистецтва. Прикарпатське народне танцювальне мистецтво продовжує залишатися неухильною складовою фольклору західноукраїнських земель й дарувати радість та відчуття національної самосвідомості.

Список використаних джерел

1. Затварська Р. Василина Чуперчук: перлина гуцульського танцю / Р. Затварська. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002, - 136 с.
2. Стасько Б. Митці народної хореографії Прикарпаття : посібник [для студ. хореограф. відділ. мист. вищих навч. закл.] / Б. Стасько, Н. Марусик. - Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦТТ, 2009. – 164 с.

Рехліцька А.Є.

Заслужена працівниця культури України
завідувачка кафедри хореографічного мистецтва
Херсонського державного університету, доцентка

ЗВЕЛИЧЕННЯ ТАНЦЮ. ФРІДРІХ НІЦШЕ.

Головним сенсом даної теми є привернення уваги здобувачів розуміння необхідності занурення у філософські та теоретичні тенети танцю, в неосяжний світ мистецтва, як філософію їх життя, спонукати їх інтерес до вивчення праць науковців, дослідників, митців, які створювали й формували історію, культуру хореографічного мистецтва.

Будь яка освіта це, як правило відхід від стереотипів, шаблонів. Ми звикли до нав'язливої думки, що танець це не інтелектуальне заняття, що

танцівники розвивають своє тіло, не читають книг. Що танцювати краще ніж формувати свої інтелектуальні здібності вивчаючи історію, культуру, літературу, психологію. Я думаю, що це дві сторони одного процесу, а саме способу життя особистості, яка не стоїть на місці, а рухається в напрямку удосконалення себе і світу. Справжній хореограф, балетмейстер це людина, інтелектуал з високим рівнем культури і знань, які він використовує у своїй професійній діяльності. І тому мотивація досягнення високих творчих результатів супроводжується постійним інтелектуальним пошуком знань, розширенням ерудиції та отриманням неоціненого особистісного досвіду.

Танець, хореографія розкривається перед нами в освітньому процесі, як вид мистецтва та як складова культури руху людства. В різних світових культурах він виявляється супутником ритуалів, обрядів, та свят. Саме цей вид пластичного мистецтва був першою комунікацією у свідомому спілкуванні людства. Також танець є діалогом між культурами та поколіннями світу. Пізнаючи глибини танцю людина, митець пізнає всесвіт, сутність духовну й тілесну. Та веде діалог як з собою, так і світом невербальною мовою, що сповнена символічними значеннями.

Танець відзеркалює реальність у концентрованому вигляді. І саме ця зосередженість за часом та насиченість рухами стає певною схемою, умовною моделлю осягнення життя.

Творча спадщина видатних філософів минулого Лукіана, Платона, які розвивали думку та ідею вдосконалення людської душі в процесі роботи над тілом та звеличували свободу, яку дарує танець, у 19 столітті розвинув та презентував у своїх філософсько-естетичних роботах видатний німецький філософ, філолог, культурний критик Фрідріх Ніцше. Якого називають філософом танцю.

Його твори мають великий вплив на сучасну філософію та визначають наукову платформу для дисципліни “Філософія танцю”

Фрідріх Ніцше був не тільки теоретиком, письменником, науковцем, він створював, писав музику, сонети, що дозволило на практиці втілювати поняття ритму, темпу, мелодійної гармонії. А також сприяло розумінню світу танцю.

Він майже перевернув класичну філософію. Ніцше зрозумів та в своїх роботах довів, що тіло танцівника під час виразного руху стає художнім витвором і тим самим висловлює ідею і думку. У своїй книзі “Народження трагедії з духу музики” автор створює оду танцю “...Людина ... готова в танці злетіти в повітря, на вершину. Його рухами говорить чаклунство... Вона відчуває себе Богом”.

Айседора Дункан, видатна танцівниця початку 20 століття своєю творчістю стверджувала принципи визначені Ніцше. Вона, як і він любила все античне. І Стародавня Греція та її культура приваблювала їх своїм високим рівнем розвитку людини, як вони вважали. Дункан стверджувала, що її вчителями танцю були Жан Жак Руссо, Волт Вітмен і Фрідріх Ніцше.

Послідовниками філософії Ніцше можна вважати таких видатних митців сучасної хореографії, як Мері Вігман, Рудольфа Лабана, Моріса Бежара. Ніцше наголошував, що нехай буде втрачений той день, коли ми не танцювали. Вплив його філософії на творчість своїх колег й на творчість танцівників не можливо переоцінити. Мері Вігман, німецька танцівниця, балетмейстерка, яку можна вважати однією з засновниць танцю модерн зачитувалася Ніцше та створила художній маніфест та програму “Філософія сучасного танцю”.

В пошуках нових виразних засобів Рудольф Лабан вивчає не тільки пластику людського тіла з його просторовими можливостями, а й людину з її внутрішнім світом та протиріччями, що бентежать душу. Лабан вивчає ідеї Ніцше, Юнга, Фрейда, які аналізували свідомість людини, її поведінку.

Справжній інтелектуал, художник – мислитель, балетмейстер – філософ світового рівня Моріс Бежар, також зачитувався роботами Фрідріха Ніцше.

Танець, як мистецтво близький до метафоричності зображення світу й реалій. Його не можна сприймати занадто спрощено, як рух що виконується під музичний акомпанемент. В його ресурсах великий надлишок сили та волі, що спрямований на удосконалення тіла й духу “надлюдини”, тобто творця, сила й воля якого спрямовані на подолання та перемагання своєї особистості, як не залежної від авторитетів та цінностей. Така модель, суперечить сучасному європейському індивідууму. Але несе в собі синтез двох філософських течій.

Досліджуючи витоки мистецтва, Ф. Ніцше наголошує на дуалізмі його формування. А саме “аполонічного”, тобто гармонійного, упорядкованого, пропорційного, що визначається відчуттям міри та індивідуальності. Та “діаніського”, що викликає стан хаосу, жаху, ірраціональності і в той же час насолоди й вдоволення. Філософ визначає ідеальний стан культури, як поєднання двох компонентів у взаємодії. А танець представляє, як символ “сна” й “похмілля”.

Унікальність танцювального мистецтва, його символічність у зображенні динамічного життя акцентується філософом у багатьох роботах де також розвивається думка про яву творчості та свободи танцю. Герой, що

існує не в межах правил буденності, який переростає над боягузством, обережністю, жалюгідним вдоволенням, змінює вектор спрямованості особистості. Він йде до мети, тобто рухається, а значить танцює. Феномен танцюючої людини у Ніцше – це символ і спосіб пізнання.

Цитати з творів Фрідріха Ніцше.

У філософському романі “Так говорив Заратустра” автор висловлює: “Я зможу повірити в Бога, якщо він вміє танцювати”. І це зазначає його думку про те, що ідеали треба узгоджувати з життям тіла. Філософ продовжував використовувати танець, як ознаку життєствердної сили, сили цінностей.

Танець стає для філософа зображенням найвищої, божої творчості та мистецтва, істиною метафорою думки та ідеї. Легкість танцю протиставляється “духу тяжіння, що притягує все на землю”. Й словами Заратустри автор виголошує; “Навчіться літати. Будьте легкими, Танцюйте не тільки своїми ногами, а й своєю головою” (Думаю, що не один раз подібні висловлювання наші здобувачі-хореографи чули від своїх викладачів).

Філософ спонукає нас до легкості, свободи думок. Порівнює свободу з легкістю танцю вправного танцівника та наголошує : “Нехай буде втрачений той день, в якому ми жодного разу не танцювали”.

“Перемога над собою – це звільнення від злості та розпачу, а також формування здібності говорити життю “так”.

Постійні посилання до танцю в роботах Ніцше нагадують нам, що подолання самого себе потребує не тільки інтелектуальних зусиль, а й тілесних практик, що приводять нашу свідомість у злагодженість з ритмами природи.

Таким чином, видатний німецький філософ стверджував, що саме танець – це той інструмент, який може визначати розвиток нашої свідомості й духовних якостей, шляхом удосконалення сприйняття та людських почуттів.

Саме сьогодні, філософські погляди Фрідріха Ніцше набувають великої ваги у процесі формування особистості здобувача-хореографа, який протистоїть багатьом викликам, що супроводжують освітній процес в реаліях війни.

Так давайте, будемо слідувати принципам філософії видатного теоретика, філософа, активного пропагандиста танцювального мистецтва Фрідріха Ніцше.

Список використаних джерел

1. Фрідріх Ніцше. “Так казав Заратустра. Жадання влади.” Навчальна книга - Богдан. 2021р.
2. Фрідріх Ніцше. “Народження трагедії. Навчальні міркування 1-4.” Астролябія. 2022 р.
3. Фрідріх Ніцше.” По той бік добра і зла.” Фоліо. 2023р., с. 224

Соболєвська П.Е.

здобувачка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
Херсонського державного університету
Науковий керівник Рехліцька А.Є.
доцентка, завідувачка кафедри хореографічного мистецтва

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У ХОРЕОГРАФІЧНИХ ТВОРАХ

Постановка проблеми. В основі кожного мистецького твору завжди наявні закладені художні образи. Вони виступають їх невід’ємною частиною. Так, у картинах і скульптурах художній образ наявний у статичному візуальному відображенні. У літературі образи міцно переплетені з сюжетом і викладені у тексті, вони яскраво виникають у фантазії читача. У музичному мистецтві слухач може вловлювати образність у мелодіях та текстах пісень, навіть якщо автор не вкладав її у свій твір. Так само і хореографічне мистецтво активно використовує художні образи як у сюжетних творах, так і безсюжетних.

Власне, художній образ тісно пов’язаний з будь-якими творами в яких фігурують люди, тварини та інші живі істоти, не обов’язково реальні. Адже автори у своїх творах вводячи живих істот наділяють їх рисами характеру і моделями поведінки, аби зробити їх більш правдивими та впізнаваними для глядача.

У хореографічному мистецтві художній образ є доволі значущим аспектом мистецького твору. Він створює перше враження глядача про персонажі-учасників, впливає на сприйняття танцювальної композиції, підсилює сюжет вкладений у постановку. Навіть у творах де, здавалось би, немає сюжету і, відповідно, дійових осіб так само використовується художній образ у більш спрощеній формі, ніж у сюжетних творах.

Тому важливо досліджувати як самі художні образи у хореографії, так і методи та інструменти їх створення. Особливо у сучасному часі, коли